

Zo ging dat ...

... in Ulbeek in 1901: een motie van de gemeenteraad voor vrede in zuidelijk Afrika

Eén van de doelstellingen van de Engelse koloniale politiek in de negentiende eeuw was de uitbouw van een Afrikaans koloniaal rijk, dat van het noorden van Afrika, met Egypte en Soedan, langs de oostkust, helemaal tot in het zuiden van het continent zou reiken. In Zuid-Afrika hadden zich in de loop van de negentiende eeuw onafhankelijke staten ontwikkeld, Transvaal en Oranje Vrijstaat, waar de plaatselijke blanke gemeenschap het voor het zeggen had. Een groot deel van de blanke bewoners van zuidelijk Afrika bestond uit afstammelingen van Nederlandse immigranten, die ondertussen een eigen, aan het Nederlands verwante taal spraken. De kuststrook ten zuiden van Transvaal was een Britse kolonie.

De aanhechting in 1877 van Transvaal bij het Britse imperium leidde in 1880-1881 tot de Eerste Boerenoorlog, waarin de Nederlandstalige Zuidafrikanen, die zich *Boeren* noemden, onder leiding van Paul Kruger hun onafhankelijkheid wisten te herwinnen. Hoewel Transvaal in 1884 officieel weer onafhankelijk werd, waren de spanningen in de regio absoluut niet verminderd.

In 1899 werden de Boerenrepublieken door de Britten militair bezet, wat leidde tot de Tweede Boerenoorlog. Tegen de massale militaire inzet van de Britten konden de Boeren slechts een guerillastrijd voeren. De Britten reageerden daarop door de landerijen van de Boeren te vernielen en de bevolking in kampen op te sluiten. Tienduizenden blanke kolonisten lieten daarbij het leven. In 1902 werden de Zuid-Afrikaanse Boeren

definitief verslagen, en werden Transvaal en Oranje Vrijstaat als de Transvaalkolonie en de Oranjerivierkolonie bij het Britse Rijk gevoegd.

De strijd van het kleine en taalverwante kolonistenvolk tegen het machtige Britse Rijk maakte in Vlaanderen en Nederland veel sympathie los. De pers rapporteerde geregeld over Britse oorlogsmisdaden tegenover het heldhaftig voorgestelde Boerenfolk. Vooral Paul Kruger, die president van Transvaal geworden was, genoot in Europa veel sympathie. De vriendschap die hier destijds voor de Zuid-Afrikanen gevoeld werd uitte zich bijvoorbeeld in de namen van cafés die "In Transvaal" gedoopt werden, of van bieren die naar Kruger genoemd werden.

Uit het verslagregister van de beraadslagingen van de gemeenteraad van Ulbeek voor de jaren 1888-1932, dat in het Rijksarchief te Hasselt bewaard wordt, blijkt dat de lotgevallen van Transvaal destijds ook in Limburgs Haspengouw de gemeederen beroerden. Ook in 1901 was Ulbeek niet bepaald een gemeente waarvan het beleid ver buiten de gemeentegrenzen veel invloed had. Dat weerhield er de gemeenteraad niet van in zijn vergadering van 3 februari 1901 een motie aan te nemen, waarin de raad de Belgische volksvertegenwoordigers en senatoren opriep steun te verlenen aan een niet nader toegelicht initiatief om *een scheidsgerecht* in te stellen *in den oorlog tusschen Engeland en de Zuid-Afrikaansche Republieken, dat bemiddelend in deze zaak zou kunnen optreden, zodat de vrede tusschen de oorlogvoerende partijen weldra*

zoude hersteld worden. De vrede zou inderdaad een jaar later hersteld worden: niet door een scheidsrechterlijke commissie, maar door geweld ...

Tekstuitgave: Rijksarchief Hasselt, *Gemeentearchief van Ulbeek*, nr. 4.

Zitting van den 3 Februari 1901.

Tegenwoordig de heeren H. Claykens, burgemeester voorzitter, Hendrickx en Schoebrechts, schepenen, Ponet, Tercafs, Vanmalle en Vanschoenwinkel, raadsleden, en V. Ponet, secretaris. De gemeenteraad te Ulbeek,

Gezien dat de oorlog nog steeds voortduurt tusschen Engeland en de Zuid-Afrikaansche republieken, en dat het wenschelijk ware dat aan denzelve een einde gesteld werd; overwegende dat een scheidsgerecht bemiddelend in deze zaak zou kunnen optreden en dat men zoude verlangen aan den wensch desaangaande bij onze Wetgevende Kamers ingediend, een goed gevolg te zien geven;

drukt den wensch uit een scheidsgerecht te zien tot stand komen in den oorlog tusschen Engeland en de Zuid-Afrikaansche Republieken, opdat de vrede tusschen de oorlogsvoerende partijen weldra zoude hersteld worden.

Gedaan in zitting te Ulbeek, op datum als boven.

Van 's raadswege

De secretaris

[getekend:] Vict. Ponet

De burgemeester

[getekend:] H. Claykens

Paul Kruger (1825-1904)

Rombout Nijssen
www.romboutnijssen.be

Heemkunde Limburg is er voor U

Wij maken graag promotie voor al uw initiatieven.
Laat ons uw kringactiviteiten weten.
Wij hebben er een plaatsje voor in ons tijdschrift en op onze website.
Wij besteden ook graag aandacht aan uw nieuwste publicatie.

Teksten en foto's kunnen (liefst digitaal) gestuurd worden naar:

Raymond Lambie

Gijzenveldstraat 43, 3690 Zutendaal

Tel: 089/71 64 45

Email: voorzitter@heemkunde-limburg.be
raymond.lambie@pandora.be

